

Spor Eğitimi Alan Öğrencilerin Öğretim Stili Tercihleri, Kullanım Düzeyleri ve Stillere İlişkin Değer Algıları*

Ceyhun ALEMDAĞ^{1†}, Kadir Murat TURAN¹

¹Trabzon Üniversitesi, Spor Bilimler Fakültesi, Trabzon.

Araştırma Makalesi

Gönderi Tarihi: 18/04/2024

Kabul Tarihi: 16/07/2024

Online Yayın Tarihi: 31/07/2024

Öz

Bu çalışmanın amacı, spor bilimleri lisans düzeyindeki öğrencilerin öğretim stili tercihleri, kullanım düzeyleri ve bu stillere ilişkin değer algılarını incelemektir. Araştırmada nicel araştırma yaklaşımlarından kesitsel tarama modeli kullanılmıştır. Örneklem grubu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Trabzon Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören 290 öğrencidir. Veri toplamak amacıyla bu çalışmada Kulinna ve Cothran (2003) tarafından geliştirilen, İnce ve Hünük (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Beden Eğitimi Öğretmenleri Öğretim Stilleri Değer Algıları" ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 21.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Değerlendirmede bağımsız gruplar için t-testi kullanılarak istatistiksel metot anlamında frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma teknikleri ile analiz edilmiştir. Sonuçlar genel olarak ele alındığında öğretim stilleri kullanım düzeyleri ve değer algıları açısından beden eğitimi öğretmen adaylarının sıklıkla öğreten merkezli sunuş yöntemi ağırlıklı stilleri tercih ettikleri, buluş yöntemi ağırlıklı stillerden olan kendi kendine öğretme ve öğrencinin başlatması stillerini ise daha az tercih ettikleri belirlenmiştir. Benzer içerikteki çalışmalar dikkate alınarak yorumlandığında öğretim stillerinin değişime dirençli bir yapıda olduğu söylenebilir. Bu çalışma ile öğretim elemanlarının öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımı benimsemeleri gerekliliği ortaya çıkmıştır. İlerleyen çalışmalarda, nitel gelenek içerisinde öğretmen adaylarının öğretim stillerine ilişkin yönelimleri, bu stilleri tercih etme sebepleri ve stillere ilişkin değer algıları derinlemesine incelenebilir, üniversite eğitiminde aktif öğrenmeyi teşvik eden uygulamaların yeterince vurgulanmadığı araştırma konusu edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Spor eğitimi, Öğretim stilleri, Öğretim yöntemleri

Teaching Style Preferences, Usage Levels and Their Value Perceptions of These Styles of Sports Students

Abstract

The aim of this study is to examine the teaching style preferences, usage levels and value perceptions of sport sciences undergraduate students regarding these styles. Cross-sectional survey model, one of the quantitative research approaches, was used in the study. The sample group is 290 students studying at Trabzon University Faculty of Sport Sciences in the 2020-2021 academic year. In this study, "Physical Education Teachers' Teaching Styles and Value Perceptions Scale" developed by Kulinna and Cothran (2003) and adapted into Turkish by İnce and Hünük (2010) was used to collect data. SPSS 21.0 statistical package program was used to evaluate the data. During the data evaluation, t-test was used to examine independent groups, while frequency, arithmetic mean and standard deviation techniques were used in terms of statistical method. When the results are considered in general, it is seen that physical education teacher candidates prefer more teacher-centred styles in terms of teaching styles usage levels and value perceptions. In addition, it was determined that they preferred self teaching and learner initiated styles, which are learner-centred styles, less. When interpreted by considering similar studies, it can be said that teaching styles are resistant to change. With this study, it was revealed that instructors should adopt a student-centred approach. In future studies, pre-service teachers' orientations towards teaching styles, the reasons for preferring these styles and their perceptions of the value of styles can be examined in depth, and whether practices that encourage active learning in university education are sufficiently emphasised can be the subject of research.

Keywords: Sports training, Teaching styles, Teaching methods

* Bu çalışma, Kadir Murat TURAN'ın, Doç.Dr. Ceyhun ALEMDAĞ danışmanlığında tamamlanan "Beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretim yaklaşımları ve bilgisayar destekli öğretim yapmaya yönelik tutumları" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

† Sorumlu Yazar: Ceyhun Alemdağ, E-posta: ceyhunalemdag61@gmail.com

GİRİŞ

Evrensel nitelikteki modern eğitim-öğretim uygulamaları özellikle problem çözmeye odaklı ve öğrenciyi aktif kılacak bir eğilim içerisindedir. Öğrencinin merkezde ve aktif olduğu uygulamalar bireysel ya da grup halinde problemi anlama ve çözüme ilişkin kabiliyetin ortaya çıkarılmasını hedefler. Düşünme, tartışma, araştırma ve üretme süreçleri ile gerçekleşen bu uygulamalar öğrencilerin öğrenme deneyimlerini önemli ölçüde arttırmaktadır (Bores-García ve ark., 2024; Freeman ve ark., 2014; Theobald ve ark., 2020). Geleneksel metotların (doğrudan öğretim) öğrencinin aktif olduğu ve üretkenliği hedefleyen modern eğitim-öğretim uygulamalarına ilişkin hedeflere ulaşmada yeterli olmayacağı görüşü yaygınlaşmıştır (Woolfolk, 1998).

Öğrencilerin bireysel özelliklerindeki farklılaşma ya da farklı öğrenme çıktılarının hedeflenmesi öğretim yöntemindeki çeşitliliği gerekli kılmaktadır. Öğretmenin hedefine ulaşabilmesi ve öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilmesi için farklı öğretim modellerini bilmesi ve/veya kullanabilmesi gerekmektedir (Metzler, 2011). Bu noktada Mosston ve Ashworth'un (2002) *öğrenme stili yelpazesinin* beden eğitimi ve spor öğretim yöntemlerini ele alan en önemli çalışmalardan biri olduğu söylenebilir. *Sunuş* ve *buluş* olmak üzere temelde iki sınıfa ayrılan öğretim yaklaşımları temelde 11 öğretim stilini içermektedir. Bu stiller “ne öğretilecek?” değil, “nasıl öğretilecek?” sorusunun karşılığı olarak değerlendirilmelidir (SueSee ve ark., 2020). Öğretim stillerinin birbirine üstünlüğü olmamakla birlikte hedeflenen öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak tercih edilebilecekleri belirtilmektedir (Mosston & Ashworth, 2002).

Konuyu ele alan çalışmalarda, öğrenci merkezli yöntemlerin seçilmesinin öğrenciler açısından daha anlamlı ve kalıcı öğrenmeler sağladığına dair anlamlı sonuçlar bulunmuştur (Ay Emanet & Kezer, 2021; Demirhan, 2002; Preszler ve ark., 2007). Buna rağmen beden eğitimi öğretmeni ya da aday öğretmenlerin, geleneksel metotları, sunuş yolu yaklaşımlarını tercih ettikleri görülmüştür. Öğretim stilleri anlamında ise öğrenen merkezli stiller yerine daha çok öğreten merkezli stilleri tercih ettikleri görülmüştür (Aktop ve Karahan, 2012; Cengiz ve Serbest, 2014; Ertan ve Çiçek, 2003; Fernández ve Espada, 2021; İnce ve Hünük, 2010; Şenışık ve ark., 2007; Şirinkan ve Erciş, 2009; Xu ve ark., 2024). Literatürde spor eğitimi alan öğrenciler üzerinde yürütülen çalışmalar olmasına karşın örneklem grubu olarak daha çok beden eğitimi öğretmenlerinin tercih edildiği görülmüştür. Spor bilimleri fakültelerinin modern eğitim-öğretim metotların takibi ve öğretmen adayları ile paylaşılmasından sorumlu olmaları dikkate alındığında, çalışmanın spor eğitimi alan öğrenciler üzerinde yürütülecek olması mevcut çalışmalara katkı sağlayacaktır.

Çalışma lisans öğrencileri üzerinde yürütülmüştür, ancak çalışmanın hedef kitlesi spor bilimleri fakülteleridir. Öğrencilerin öğretim yaklaşımlarının tespiti ile güncel metotların öğrencilere aktarılmasından sorumlu olan spor bilimleri fakülteleri uygulama noktasında ne denli etkili olabildiklerini değerlendirme imkânı bulacaklardır. Eğitim-öğretim uygulamalarının modern yaklaşımlara uygun olup olmadığının belirli aralıklarla gözden geçirilmesi mevcut uygulamaların (öğretim metotlarının) zamana karşı ne kadar dirençli ya da değişime açık olduklarının gözlemlenebilmesi açısından önemlidir. Türkiye’de ortaöğretim kurumları kuruluş ilkeleri “öğrenci merkezli, aktif öğrenme ve demokratik kurum kültürü” anlayışıyla kurgulanmıştır (MEB, 2013). Gerek yükseköğretim kurumlarında gerekse milli

eğitimde, eğitim-öğretim süreçlerine ilişkin yapılmış olan/yapılacak olan çalışmalar, alınan kararların uygulanması noktasında bir durum tespiti olabileceği gibi iç denetimin sağlanmasına da katkıda bulunacaktır. Yeni yaklaşımların uygulanmaya başlanması elbette zaman almaktadır ancak hedeflere ne denli yaklaşıldığının tespiti belirli aralıklarla gözlem ve takip gerektirmektedir. Bu çalışmada, spor bilimleri lisans düzeyindeki öğrencilerin öğretim stilleri kullanım düzeyleri ve bu stillere ilişkin değer algıları incelenmiştir. Öğretim stillerine ilişkin durumun tespit edilerek öğrenmenin ne kadar etkili olduğuyula ilgili çıkarımda bulunulacaktır. Bu kapsamda aşağıda belirtilen araştırma sorularına (AS) cevap aranmıştır.

AS1: Spor bilimleri fakültesi lisans öğrencilerinin öğretim stillerini kullanma düzeyleri ve stillere ilişkin değer algıları nedir?

AS2: Spor bilimleri fakültesi lisans öğrencilerinin öğretim stillerini kullanma durumlarına göre (kullanan, kullanmayan) stillere ilişkin değer algıları arasında fark var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Çalışma betimsel türde olup, nicel araştırma yaklaşımı çerçevesi içerisinde kesitsel tarama yöntemi ile yürütülmüştür. Betimsel çalışmalar, olanı olduğu gibi saptamaya yönelik çalışmalardır; genellikle tarama (survey) çalışmaları şeklinde ele alınırlar (Erkuş, 2009).

Evren-Örneklem

Araştırma evreni üniversitelerin beden eğitimi spor yüksekokullarında ya da spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerdir; örneklem grubu ise 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Trabzon Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde rastgele örnekleme yöntemi ile belirlenmiş 290 öğrencidir. Öğrencilerin %39'u kadın, %61'i erkek; %22,8'i 1.sınıf, %23,1'i 2.sınıf, %27,6'sı 3.sınıf, %26,6'sı ise 4.sınıfta öğrenim görmektedir (Tablo 1). Bunlara ilave olarak öğrencilerin yaş ortalamaları $20,85 \pm 2,03$, genel not ortalamaları $3,20 \pm 0,34$ şeklindedir.

Tablo 1. Öğrencilerin cinsiyet ve sınıfa göre dağılımları

Cinsiyet	Kadın	113 (39,0)
	Erkek	177 (61,0)
Sınıf	1. sınıf	66 (22,8)
	2. sınıf	67 (23,1)
	3. sınıf	80 (27,6)
	4. sınıf	77 (26,6)

Veri Toplama Araçları

Beden Eğitimi Öğretmenleri Öğretim Stilleri Değer Alguları Ölçeği: Veri toplamak amacıyla bu araştırmada Kulinna ve Cothran (2003) tarafından geliştirilen, İnce ve Hünük (2010)

tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Beden Eğitimi Öğretmenleri Öğretim Stilleri Değer Algıları (BEÖSDA)" anketi kullanılmıştır. Anketin içeriğinde 11 farklı öğretim stiline ait senaryolar yer almaktadır ve yer alan stiller iki ayrı grupta incelenmektedir. Ankette her stile ilişkin senaryoya ait 4 soru bulunmakta, sorular 5'li Likert tipi (1, hiç - 5, her zaman) ölçekle değerlendirilmektedir. Yazarlar anketin her bir stiline ilişkin değer algısı boyutu için maddelerin iç tutarlılığını (Cronbach Alpha) 0,86 ile 0,95 arasında bulmuşlardır. Bu çalışma için her bir stilin değer algısı boyutunda iç tutarlılık değerleri 0,83 - 0,85 arasındadır.

Araştırma Yayın Etiği

Trabzon Üniversitesi, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu*'ndan etik kurul onayı (E-81614018-000-510 sayı ve 25.05.2021 tarihli) alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Veriler, anket tekniği ile toplanmıştır. Uygulama öncesinde, anket sahiplerinden alınan yazılı izinleri takiben verilerin toplanmasına ilişkin izin yazıları (Trabzon Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi) alınmış ve veri toplama işlemi araştırmacı tarafından yapılmıştır. Veri toplama işlemi yaklaşık bir ay devam etmiştir. Eksik ya da yanlış doldurulan formlar çalışmaya dâhil edilmemiştir (18 form / %5,8).

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 21.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Veri değerlendirilmesi esnasında ise bağımsız grupları incelemek adına t-testi kullanılırken istatistiki metot anlamında frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlendirmeleri yapılmıştır. Çarpıklık ve basıklık (verilerin normal dağılım durumu) değerleri ve Levene (varyansların eşitliği) testi sonuçları incelenerek elde edilen verilerin parametrik testlerin ön koşullarını sağlayıp sağlamadıklarına dair karara varılmıştır (Büyüköztürk ve ark., 2008).

BULGULAR

Bütün stillere ilişkin kullanım düzey ortalamaları, değer algıları ortalamaları ve öğretim stilleri kullanım durumları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretim stilleri kullanım durumları, kullanım düzeyi ve değer algıları ortalamaları

Öğretim Stilleri	Kullanım durumu	n (%)	Kullanım düzeyi Ort.(S)	Değer algıları Ort.(S)
Komut (A)	Kullanmayan	6 (2,1)	3,71 (0,92)	11,91 (2,42)
	Kullanan	284 (97,9)		
Alıştırma (B)	Kullanmayan	23 (7,9)	3,61 (1,21)	11,97 (2,98)
	Kullanan	267 (92,1)		
Eşli Çalışma (C)	Kullanmayan	19 (6,6)	3,42 (1,14)	11,9 (2,61)
	Kullanan	271 (93,4)		
Kendini Denetleme (D)	Kullanmayan	33 (11,4)	2,95 (1,13)	9,96 (3,23)
	Kullanan	257 (88,6)		
Katılım (E)	Kullanmayan	28 (9,7)	3,06 (1,14)	11,26 (2,84)
	Kullanan	262 (90,3)		
Yönlendirilmiş Buluş (F)	Kullanmayan	23 (7,9)	3,08 (1,08)	10,91 (2,89)
	Kullanan	267 (92,1)		
Tek Doğru (G)	Kullanmayan	23 (7,9)	3,31 (1,09)	11,15 (2,8)
	Kullanan	267 (92,1)		
Farklı Yollar Üretimi (H)	Kullanmayan	24 (8,3)	3,24 (1,12)	11,04 (2,93)
	Kullanan	266 (91,7)		
Öğrencinin Tasarımı (I)	Kullanmayan	38 (13,1)	3,01 (1,17)	10,68 (3,06)
	Kullanan	252 (86,9)		
Öğrencinin Başlatması (J)	Kullanmayan	69 (23,8)	2,64 (1,24)	9,6 (3,43)
	Kullanan	221 (76,2)		
Kendi Kendine Öğretme (K)	Kullanmayan	100 (34,5)	2,34 (1,24)	8,65 (3,74)
	Kullanan	190 (65,5)		

Betimsel istatistik sonuçlarına göre öğrencilerin öğretim stilleri kullanım düzeyi ortalamaları açısından en çok *komut* ve *alıştırma* (*eşli çalışma da dahil edilebilir*), en az ise *öğrencinin başlatması* ve *kendi kendine öğrenme* yöntemlerini tercih ettikleri görülmektedir. Değer algıları açısından ise öğrencilerin en çok *alıştırma* ve *komut*, en az ise *öğrencinin başlatması* ve *kendi kendine öğrenme* stillerine değer verdikleri görülmüştür. Öğrencilerin stilleri kullanım düzeylerinin, buluş (öğrenen merkezli) yaklaşımındaki öğretim stillerinden sunuş (öğreten merkezli) yaklaşımındaki öğretim stillerine gidildikçe artış gösterdiği görülmektedir. Öğretene merkezine alan ve kullanım düzey ortalaması en yüksek olan *komut* stilini kullandığını ifade eden öğrencilerin oranı %97,9 iken, öğreneni merkezine alan ve kullanım düzeyi ortalaması en düşük olan *kendi kendine öğrenme* stilini kullandığını ifade eden öğrencilerin oranı %65,5’tir (Tablo 2).

Tablo 3. Öğretim stilleri değer algıları ortalamalarının kullanım durumuna göre dağılımı

Öğretim Stilleri	Kullanım durumu	Değer algıları Ort.(S)	t
Komut (A)	Kullanmayan (n=6)	9,67 (5,05)	-2,315*
	Kullanan (n=284)	11,96 (2,33)	
Alıştırma (B)	Kullanmayan (n=23)	8,87 (4,33)	-5,449**
	Kullanan (n=267)	12,24 (2,69)	
Eşli Çalışma (C)	Kullanmayan (n=19)	9,47 (2,99)	-4,328**
	Kullanan (n=271)	12,07 (2,5)	
Kendini Denetleme (D)	Kullanmayan (n=33)	5,94 (3,28)	-8,461**
	Kullanan (n=257)	10,47 (2,859)	
Katılım (E)	Kullanmayan (n=28)	9,32 (3,37)	-3,887**
	Kullanan (n=262)	11,46 (2,7)	
Yönlendirilmiş Buluş (F)	Kullanmayan (n=23)	7,7 (4,12)	-5,876**
	Kullanan (n=267)	11,19 (2,59)	
Tek Doğru (G)	Kullanmayan (n=23)	7,17 (3,34)	-7,802**
	Kullanan (n=267)	11,49 (2,47)	
Farklı Yollar Üretimi (H)	Kullanmayan (n=24)	6,83 (3,53)	-8,134**
	Kullanan (n=266)	11,42 (2,56)	
Öğrencinin Tasarımı (I)	Kullanmayan (n=38)	7,92 (3,91)	-6,363**
	Kullanan (n=252)	11,1 (2,68)	
Öğrencinin Başlatması (J)	Kullanmayan (n=69)	6,7 (3,75)	-9,125**
	Kullanan (n=221)	10,51 (2,77)	
Kendi Kendine Öğretme (K)	Kullanmayan (n=100)	5,58 (3,39)	-12,636**
	Kullanan (n=190)	10,27 (2,78)	

*=p<0.05, **=p<0.01

Öğretim stilleri değer algılarının kullanım durumuna göre dağılımları incelendiğinde, her öğretim stili için, öğretim stilini kullananların, kullanmayanlara kıyasla daha yüksek değer algılarına sahip oldukları görülmüştür; öğretim stili değer algıları ortalamalarının kullanım durumuna göre dağılımları istatistiksel açıdan anlamlıdır (Tablo 3).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma soruları doğrultusunda ilk olarak spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin öğretim stilleri kullanım düzeyleri ve stillere ilişkin değer algıları incelenmiştir. Bulgular öğrencilerin sıklıkla öğretmeni merkeze alan stillere yöneldiklerini ortaya koymaktadır. Değer algıları açısından ise benzer şekilde öğrencilerin en çok *alıştırma* ve *komut*, en az ise *öğrencinin başlatması* ve *kendi kendine öğrenme* stillerine değer verdikleri görülmüştür. Bu durum, öğrencilerin modern metotları deneyimledikleri bir eğitim-öğretim sürecinden geçmedikleri, geçseler bile geleneksel metotları daha çok tercih ettikleri ve dolayısıyla öğrenci merkezli metotları kullanmayı ihmal ettikleri anlamına gelebilir. Türkiye ekseninde beden eğitimi öğretmenlerinin öğretim stillerinin belirlenmesine yönelik olarak yürütülmüş çalışmalar incelendiğinde birbiri ile benzer bulguların elde edildiği görülmüş olup bu araştırmalarda beden eğitimi öğretmenlerinin daha çok öğretmeni merkeze alan sunuş yaklaşımının (daha çok komut stili) öğretim stillerini tercih ettikleri belirtilmektedir (Aktop & Karahan, 2012; Cengiz & Serbest, 2014; Demirhan ve ark., 2008; Serbest & Cengiz, 2015; Şirinkan & Erciş, 2009; Ünlü & Aydos, 2007; Yıldız ve ark., 2014). Örneğin Demirhan ve ark., (2008) beden eğitimi öğretim

programlarını paydaş görüşleri çerçevesinde inceledikleri çalışmalarında öğretmen ve öğretim elemanlarının (12843 öğretmen, 396 öğretim elemanı) en sık kullanılan öğretim metodu olarak *komut* stilini ifade ettiklerini belirtmiştir. Beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretim stillerinin incelendiği bir diğer çalışmada beden eğitimi öğretmen adaylarının en çok öğretmen merkezli stillerden *komut* ve *alıştırma* stillerini tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Cengiz & Serbest, 2014).

Avrupa'nın farklı ülkelerinde beden eğitimi öğretmenleri açısından kullanılan öğretim stilleri ve bu stillerle ilgili değer algılarını inceleyen Hein ve ark., (2012), en çok tercih edilen öğretim stillerinin *komut* ve *alıştırma* stilleri olduğu bulgusunu elde etmiştir. Finlandiya'da 294 beden eğitimi öğretmenin ders içerisinde kullandıkları öğretim stillerinin incelendiği çalışmada, öğretmenlerin daha çok *komut* ve *alıştırma* stillerini kullandıkları; en az ise kendini denetleme ve problem çözüme: tek doğru stilini kullandıkları belirlenmiştir (Jaakkola & Watt, 2011). Benzer şekilde Salvara ve Birone (2002) Yunanistan ve Macaristan'daki öğretim stilleri kullanımını (84 beden eğitimi öğretmeni üzerinde) karşılaştırdığı çalışmalarında, tekrarlayıcı/öğreten merkezli stillerin daha fazla tercih edildiği sonucuna varmışlardır. Her iki ülkede de *alıştırma* stilinin daha çok tercih edildiği (Atina %16, Budapeşte %14) tespit edilmiştir. Cothran ve ark., (2005) araştırmaları sonucunda Portekiz ve Kore'de öğretmenlerin *alıştırma* ve *komut* stillerini daha çok tercih ettiklerini (öğreten merkezli) dile getirirken; İngiltere, Kanada ve Avustralya'daki öğretmenlerin (Portekiz ve Kore'deki öğretmenlere göre) öğrenenin merkezde olduğu stilleri daha çok tercih ettiklerini söylemişlerdir. İspanya'da ilkökul ve ortaokul düzeyinde görev yapan 455 beden eğitimi öğretmeni üzerinde yürütülen bir diğer çalışmada ise daha uzun süre mesleki deneyimi olan öğretmenlerle geleneksel metotlar arasında anlamlı ilişkiler tespit edilirken genç ve görece daha az deneyimli olan öğretmenlerin ise geleneksel metotları daha az kullandıkları belirlenmiştir (Fernández-Rivas & Espada-Mateos, 2019). İsveç'te beden eğitimi öğretmenleri tarafından kullanılan öğretim stillerinin, öğrencilere İsveç müfredat hedeflerine ulaşma fırsatı sağlayıp sağlamadığının incelendiği çalışmada, müfredatın çok boyutlu hedeflerinden ötürü farklı hedeflere farklı stillerin kullanımı ile ulaşılabileceği belirtilmiştir. Yeni pedagojilerin denenmesi ve uygulanması sırasında ise deneyimli öğretmenlerden veya öğretmen eğitimcilerinden yardım alınmasının, öğretmenlerin yeni öğretim stillerini algılaması ve kullanmasının bir yolu olabileceği belirtilmiştir (Sue See & Barker, 2019).

Çalışmalar bütün olarak değerlendirildiğinde en çok kullanılan stillerin öğreten merkezli stiller olduğu, öğretim stillerinden ise genellikle *komut* stili üzerinde yoğunlaştığı ortaya çıkmaktadır. Araştırmalarda öğretim stillerindeki yönelimin yalnızca Türkiye'de değil geniş bir coğrafyada pek çok ülkede benzerlik ve farklılıklar gösterebildiği ve bunun kaynağının tam olarak anlaşılmadığı görülmektedir. "Kaliteli beden eğitimi" kavramının beden eğitimi öğretmenleri için ne anlama geldiğinin incelendiği bir çalışmada öğretmenlerin kanıta dayalı herhangi bir metoda/modele (tanınmış herhangi bir pedagojik yaklaşıma) atıfta bulunmadıkları ve kaliteli beden eğitimine ilişkin açıklamalarının büyük ölçüde bireysel/kolektif deneyimlerine dayandığı bulgusu elde edilmiştir (Williams & Pill, 2019). Williams ve Pill (2019) çalışmaları ile aslında beden eğitimi öğretmen eğitimi programlarının öğretmen adaylarının alışkanlıklarında *sınırlı bir etkiye sahip olabileceği* düşüncesini kuvvetlendirmiştir. Bu durumun temelinde öğretmen adaylarının güncel yaklaşımları kullanma noktasında yeterlik ya da deneyimden yoksun olmaları ve bu nedenle kendilerine güvenmiyor

olmaları yatabilir. Bununla birlikte öğretim stillerindeki benzerlik ya da farklılıklarla ilgili olarak, bireyi ya da toplumu merkeze alan toplumun ihtiyaçlarına yönelik bir yönelimin olduğu düşünülebilir (Kim ve ark., 1994).

Elde edilen sonuçlar genel olarak ele alındığında öğretim stilleri kullanım düzeyleri ve değer algıları açısından beden eğitimi öğretmen adayları daha sık olarak *öğreten merkezli sunuş yöntemi* ağırlıklı stilleri tercih etmektedirler. En az tercih edilenler ise *buluş yöntemi* ağırlıklı stillerden olan *kendi kendine öğretme ve öğrencinin başlatması*dır. Türkiye’de ortaöğretim kurumları kuruluş ilkeleri *öğrenci merkezli, aktif öğrenme ve demokratik kurum kültürü anlayışıyla* kurgulanmış olmasına rağmen şu anki çalışmayla elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmen adaylarının geleneksel metotların dışına çıkabilecek bir eğitim-öğretim sürecinden geçmedikleri, geçseler bile öğrenciyi merkeze alan metotları tercih etmedikleri/uygulamadıkları ve dolayısıyla öğretmen merkezli metotları kullanmaya devam ettikleri görülmektedir. Ortaöğretim kurumları kuruluş ilkelerinde belirtilen istek ve beklentiler doğrultusunda Türkiye’de Beden eğitimi öğretmenleri ya da öğretmen adaylarının öğretim stilleri tercihlerine yönelik çalışmaların (2000’li yılların başından itibaren) yoğunlaştığı görülmektedir. Zamanla birlikte öğretmenlerin/öğretmen adaylarının öğretim stillerini kullanım düzeylerinde bir farklılaşma olup olmadığının denetlenmesi amacıyla yürütülen şu anki çalışmada Türkiye’de yaklaşık çeyrek asır önce alınan ölçümlerle kıyaslandığında öğretim stillerinin değişime dirençli bir yapıda olduğu belirlenmiştir.

Öneriler

Öğretim elemanlarının öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımla derslerini yürütmeye özen gösterip örnek olmaları, bunun yanında özellikle uygulama derslerinde öğrenciyi merkeze alan, üretmeyi ve problemi bireysel ya da grup halinde çözmeyi teşvik eden uygulamaları tercih etmeleri ve vurgulamaları gerekmektedir. Örneğin doğru cevaba ya da hedefe ulaşmaya yönelik mantıksal ya da sıralı bir biçimde düzenlenen, keşif ve çözüm gerektirirken aynı zamanda fiziksel olarak da zorluk içeren etkinlikler planlanabilir. Farklı öğrenme özellikleri gösteren öğrencileri de ihmal etmemekle birlikte öğrencinin merkezde olduğu buluş yolu yaklaşımlarının tercih edilmesi eğitim öğretim sürecini daha verimli hale getirecektir.

Türkiye’de beden eğitimi ve spor alanında öğretim stillerine yönelimin uzun yıllardır farklılık göstermediği, öğrenen merkezli öğretim stilleri yerine daha çok öğreten merkezli stillerin tercih edildiği görülmektedir. Bu noktadan hareketle nitel gelenek içerisinde öğretmen adaylarının öğretim stillerine ilişkin yönelimleri, bu stilleri tercih etme sebepleri ve stillere ilişkin değer algıları derinlemesine incelenebilir. Üniversitede alınan eğitimde aktif öğrenmeyi teşvik eden uygulamaların yeterince vurgulanıp vurgulanmadığı araştırma konusu edilebilir. Buna ilave olarak güncel eğitim metotlarının kullanılmasının yaygınlaştırılması, öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimler ya da üniversite - milli eğitim işbirliği ile kurgulanmış projeler sayesinde olabilir; böylece bu yöndeki uygulamaların işe yararlığı ile ilgili objektif veri elde edilebilir.

Çıkar Çatışması: Çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Araştırma Dizaynı CA; İstatistik analiz CA; Makalenin hazırlanması, CA; Verilerin Toplanması KMT tarafından gerçekleştirilmiştir.

Etik Kurul İzni ile ilgili Bilgiler

Kurul Adı: Trabzon Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Tarih: 25.05.2021

Sayı/Karar No: E-81614018-000-510

KAYNAKLAR

- Aktop, A., & Karahan, N. (2012). Physical education teacher's views of effective teaching methods in physical education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 46(November), 1910–1913. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.05.401>
- Ay Emanet, E., & Kezer, F. (2021). The effects of student-centered teaching methods used in mathematics courses on mathematics achievement, attitude, and anxiety: a meta-analysis study. *Participatory Educational Research*, 8(2), 240–259. <https://doi.org/10.17275/PER.21.38.8.2>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, Ş. (2008). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (35th ed.). Pegem.
- Cengiz, C., & Serbest, Ş. (2014). Turkish pre-service physical education teachers' self-reported use and perceptions of teaching styles. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 5(2), 21–34.
- Cothran, D. J., Kulinna, P. H., Banville, D., Choi, E., Amade-Escot, C., Mac Phail, A., ... Kirk, D. (2005). A cross-cultural investigation of the use of teaching styles. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 76(2), 193–201.
- Demirhan, G. (2002). Spor eğitiminde yöntem, strateji, teknik kavram ve uygulamaları. In 7. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi-Seminer Metinleri* (pp. 80–87). Antalya.
- Demirhan, G., Bulca, Y., Altay, F., Şahin, R., Güvenç, A., Aslan, A., ... Açıkada, C. (2008). Comparison of the views of partners regarding the physical education curriculum and it's delivery. *Hacettepe J. of Sport Sciences*, 19(3), 157–180.
- Erkuş, A. (2009). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci* (2nd ed.). Seçkin Yayıncılık.
- Ertan, H., & Çiçek, Ş. (2003). Türkiyede ilköğretim beden eğitimi derslerinde öğrenci başarısının değerlendirilmesine ilişkin yaklaşımlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 76–83.
- Freeman, S., Eddy, S. L., McDonough, M., Smith, M. K., Okoroafor, N., Jordt, H., & Wenderoth, M. P. (2014). Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 11(23), 8410–8415.
- Hein, V., Ries, F., Pires, F., Caune, A., Emeljanovas, A., Ekler, J. H., & Valantiniene, I. (2012). The relationship between teaching styles and motivation to teach among physical education teachers. *Journal of Sports Science and Medicine*, 11(1), 123–130.
- İnce, M. L., & Hünük, D. (2010). Experienced physical education teachers' use and perceptions of teaching styles during the educational reform period. *Education and Science*, 35(157), 128–139.
- Jaakkola, T., & Watt, A. (2011). Finnish physical education teachers' self reported use and perceptions of Mosston and Ashworth's teaching styles. *Journal of Teaching in Physical Education*, 30(3), 248–262.
- Kim, U., Triandis, H. C., Kâğıtçıbaşı, Ç., Choi, S.-C., & Yoon, G. (1994). *Individualism and collectivism: Theory, method, and applications*. Sage.
- Kulinna, P. H., & Cothran, D. J. (2003). Physical education teachers' self-reported use and perceptions of various teaching styles. *Learning and Instruction*, 13(6), 597–609. [https://doi.org/10.1016/S0959-4752\(02\)00044-0](https://doi.org/10.1016/S0959-4752(02)00044-0)
- MEB. (2013). Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, İkinci Bölüm: İlkeler, Ortaöğretim kurumlarının kuruluşu ve amaçları, Pub. L. No. 28758, Madde 5.
- Preszler, R. W., Dawe, A., Shuster, C. B., & Shuster, M. (2007). Assessment of the effects of student response systems on student learning and attitudes over a broad range of biology courses. *CBE - Life Sciences Education*, 6, 1–15. <https://doi.org/10.1187/cbe.06>
- Salvara, M. I., & Birone, E. N. (2002). Teachers' use of teaching styles: A Comparative study between Greece and Hungary. *International Journal of Applied Sports Sciences*, 14(2), 46–69.
- Şenışık, Y., Öztürk, F., & Koparan, Ş. (2007). İlköğretim okullarında uygulanan beden eğitimi ve spor derslerinde kullanılan farklı öğretim yöntemlerinin sosyal yetkinlik beklentisi üzerine etkisi. In 5. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu*. Adana.
- Serbest, Ş., & Cengiz, C. (2015). Pre-Service classroom and physical education teachers' teaching styles preferences and perceptions of teaching styles. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 4(1), 101–114. <https://doi.org/10.1016/j.denabs.2012.09.003>

Şirinkan, A., & Erciş, S. (2009). Research for teaching methods and measuring and evaluation criteria applied in physical training and sports classes in primary education schools. *Niğde University Journal of Physical Education And Sport Sciences*, 3(3), 184–189.

Theobald, E. J., Hill, M. J., Tran, E., Agrawal, S., Arroyo, E. N., Behling, S., ... Littlefield, C. E., . . . Freeman, S. (2020). Active learning narrows achievement gaps for underrepresented students in undergraduate science, technology, engineering, and math. *PNAS Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 117(12), 6476–6483.

Ünlü, H., & Aydos, L. (2007). İlköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntemleri. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 40–51.

Woolfolk, A. E. (1998). *Educational psychology* (7th ed.). Allyn and Bacon.

Yıldız, E., ve Kangalgil, M., (2014). Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterlikleri ve kullandıkları öğretim yöntemleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 5(1), 61–76.

Bu eser **Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı** ile lisanslanmıştır.